

УДК 32:316.774

<https://doi.org/10.34142/24130060.2022.24.1.04>

ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПОЛІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

К. Ю. Рай

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Роль політичних комунікацій у національному інформаційному полі є ключовою для формування громадської думки, підтримки демократичних цінностей та забезпечення прозорості політичних процесів. В даній статті показано основні аспекти функціонування політичних комунікацій у сучасному інформаційному середовищі. Політичні комунікації розглянуті як процес передачі політичних повідомлень, ідеологій та позицій між політичними діячами та громадськістю. Їх мета полягає у переконанні та впливі на громадську думку і поведінку. Розуміння ролі політичних комунікацій дозволяє вивчити їх вплив на формування політичного дискурсу та демократичних процесів. Аналіз різних медійних каналів, таких як телебачення, радіо, преса, Інтернет та соціальні мережі, демонструє, що політичні комунікації перейшли до нових цифрових форматів, де вони можуть досягти широкої аудиторії в режимі реального часу. Це надає політикам можливість ефективно комунікувати з виборцями, залучати їх до політичних процесів та формувати їхні думки і переконання.

У статті зазначено, що політичні комунікації також відіграють важливу роль у підтримці демократичних цінностей, таких як свобода слова, свобода думки та право громадян на вираження своїх поглядів.

Ключові слова: *політичні комунікації, національне поле, національне інформаційне поле, громадська думка, демократичні цінності, маніпуляція, дезінформація.*

POLITICAL COMMUNICATIONS IN THE NATIONAL INFORMATION FIELD: FEATURES AND PERSPECTIVES OF FUNCTIONING

K. Rai

The role of political communications in the national information field is key to shaping public opinion, supporting democratic values, and ensuring the transparency of political processes. This article shows the main aspects of the functioning of political communications in the modern information environment.

Political communication is considered as a process of transferring political messages, ideologies and positions between political figures and the public. Their purpose is to persuade and influence public opinion and behavior.

Understanding the role of political communications allows us to study their influence on the formation of political discourse and democratic processes. An analysis of different media channels such as television, radio, press, Internet and social media shows that political communications have moved to new digital formats where they can reach large audiences in real time.

This gives politicians the opportunity to effectively communicate with voters, involve them in political processes and shape their opinions and beliefs.

The article states that political communications also play an important role in supporting democratic values such as freedom of speech, freedom of thought and the right of citizens to express their views.

The article also substantiates that political communications can be used to manipulate and spread disinformation.

Analysis of the impact of disinformation and manipulative techniques on public opinion and political processes indicates the need to increase media literacy and develop critical thinking among the public.

The article states that the government, political parties, journalists and the public share a responsibility to ensure transparency, democracy and truthful information in the political context.

Only by supporting transparent, ethical and truthful political communications can we ensure public trust, preserve democratic values and support the development of society.

Key words: *political communications, national field, national information field, public opinion, democratic values, manipulation, disinformation.*

Постановка проблеми. У сучасному світі, де інформаційні технології грають все більш вагомую роль, політичні комунікації стають невід'ємною складовою національного інформаційного поля. Відносини і взаємодія між політичною владою, політичними суб'єктами та громадськістю через різні комунікаційні канали визначають характер політичного дискурсу, формують уявлення громадськості про політичну реальність та впливають на політичні процеси в цілому.

Отже, особливості здійснення політичної комунікації за нових умов розвитку українського суспільства є актуальною темою як на теоретичному, так й на прикладному рівні та потребує подальшого комплексного вивчення.

Аналіз актуальних досліджень. Стаття ґрунтується на аналізі великої кількості літератури, присвяченої розгляду ролі політичних комунікацій в національному інформаційному полі. Загальнотеоретичним проблемам комунікації та її ролі в політиці присвячені праці багатьох політологів, соціологів та філософів, серед них: Д. Арабаджиєв, Т. Кодлубович, Г. Б. Кучик, Н. Лукач, Л. Макаренко, М. Морарь, М. Остапенко, І. Проноза, Т. Сергієнко, О. Шевчук тощо.

Науковці розглядали такі аспекти, як: визначення та зміст поняття політичної комунікації, особливості, механізми, канали та інструменти її здійснення, її взаємозв'язок з процесом маніпуляції громадською думкою, а

також різні приклади політичної маніпуляції, включаючи використання емоційних аргументів, дезінформацію, створення штучних кризових ситуацій тощо.

Також у центрі уваги дослідників знаходилися прикладні моменти – вплив політичної маніпуляції на інформаційну та психологічну безпеку в політичних відносинах, наслідки цього процесу щодо рівня довіри громадськості до політичних діячів, ефективності політичних процесів та демократичного розвитку суспільства.

Вони також аналізували зміни в сприйнятті політичної інформації, а саме яким чином сучасні технології змінюють сприйняття та споживання політичної інформації громадськістю, роль соціальних мереж у формуванні громадської думки та відмінності між традиційними та цифровими медіа.

Мета статті – проаналізувати та узагальнити особливості та перспективи функціонування політичних комунікацій в національному інформаційному полі.

Виклад основного матеріалу. *Політичні комунікації* – це процес передачі політичних повідомлень, ідей, позицій та інформації між політичними діячами (партіями, урядами) та громадськістю. Це включає всі засоби та канали комунікації, які використовуються для взаємодії з громадськістю, надання інформації про політику і впливу на думки та переконання громадськості.

Ці комунікації у контексті існування національного інформаційного поля можуть мати різні форми, рівні та формат функціонування, включаючи промови, заяви, інтерв'ю, політичну рекламу, соціальні мережі та інші медіа.

Національне поле – це поняття, яке використовується для опису комплексу аспектів і динаміки, що характеризують державу або країну, як незалежний соціальний, політичний, економічний, інформаційний та культурний організм.

Інформаційний простір використовується для опису інформаційного середовища або області, де відбувається обмін, збереження, поширення та

обробка інформації. Він охоплює всі інформаційні ресурси, інформаційні системи, комунікаційні засоби та людей, які взаємодіють з цими елементами.

Національне інформаційне поле – це поняття, яке використовується в контексті інформаційної безпеки та управління інформацією в організації або в країні. Воно відображає сукупність інформаційних ресурсів, систем, процесів та людей, які функціонують на території держави або контролюються нею. Національне інформаційне поле є стратегічно важливим аспектом для суспільства, тому що інформація є цінним ресурсом, що впливає на прийняття рішень та формування думок громадян.

Як свідчать результати досліджень, що представлені у публікаціях вищезазначених авторів, політичні комунікації в українському інформаційному просторі допомагають владі та політичним суб'єктам зв'язуватися з громадськістю, пояснювати свої дії та рішення, а також реагувати на вимоги і питання громадян. Це сприяє більшій взаємодії, довірі та активній участі громадян у політичному процесі.

Політичні комунікації також допомагають впливати на формування громадської думки, ставлення до певних політичних питань і актуалізацію соціально-політичних проблем. Вони стимулюють дискусії, обмін ідеями та поглядами, що сприяє розвитку демократичного діалогу і прийняттю інформованих рішень.

Політичні комунікації є частиною масових комунікаційних процесів, що впливають на публічну думку через розповсюдження інформації, створення образів, формування ідей і переконань. Засоби масової комунікації здатні впливати на сприйняття подій, розміщуючи акценти на певні аспекти, відображати певні точки зору або навіть маніпулювати інформацією з метою впливу на громадську думку. Вони можуть викликати емоційні реакції, активізувати дискусії та формувати позиції виборців щодо різних питань (Morar, 2014, s. 330).

Однак, варто відзначити, що публічна думка не є простим відображенням того, що передається через масові засоби комунікації. Вона є

багатогранною та складною, формується через взаємодію різних факторів, таких як особистий досвід, соціальне оточення, освіта та культурні цінності.

Залежно від контексту, масова комунікація може мати як позитивний, так і негативний вплив на публічну думку. З одного боку, вона сприяє інформованості громадськості, допомагає висловлювати думки та ділитися інформацією, що сприяє демократичному обміну ідеями і формуванню громадських думок. Засоби масової комунікації можуть бути платформами для обговорення глобальних питань, проблем та ініціатив, що сприяють розвитку суспільства.

З іншого боку, масова комунікація може стати засобом маніпуляції та контролю над інформацією. Концентрація засобів масової комунікації в руках обмеженого кола власників може призводити до однобокого подання інформації та обмежувати доступ до різноманітних поглядів і думок. Крім того, феномен фейкових новин та дезінформації може спотворювати діалог, підривати довіру до інформації та впливати на формування публічної думки.

Політичні комунікації також можуть використовувати маніпулятивні техніки, щоб спотворити інформацію та вплинути на громадську думку. Це може включати використання емоційних аргументів, залучення до зневажливих чи перекручених заяв, а також збільшення або зменшення важливості певних подій або проблем. Маніпулятивні техніки можуть змінювати сприйняття громадськості та впливати на їхні політичні уподобання та рішення (Ostapenko, 2012, s. 139-140).

Слід звернути увагу на те, що комунікація в політиці є основним засобом взаємодії між політичними лідерами, політичними партіями та громадськістю, і вона відіграє критичну роль у формуванні громадської думки, залученні громадян до політичного процесу та забезпеченні відповідальності політичних діячів.

Політичні комунікації відіграють важливу роль у підтримці демократичних цінностей, таких як свобода слова, свобода думки та право громадян на вираження своїх поглядів. Через засоби масової комунікації,

політичні лідери мають можливість спілкуватися з громадськістю, висловлювати свої позиції, аргументувати свої програми та ідеї та відповідати на запитання громадськості. Це сприяє активній громадянській участі у політичних процесах та розширює можливості для демократичного діалогу і обміну ідеями (Kadlubovych, 2008, s. 211).

У контексті функціонування національного інформаційного поля політичні комунікації мають також велике значення для забезпечення прозорості та доступності політичної інформації.

Прозорість і відкритість політичних комунікацій сприяють забезпеченню відповідальності політичних діячів перед громадськістю. Коли інформація про політичні рішення та дії стає доступною, громадяни можуть бути критичними і оцінювати дії політиків на основі об'єктивних фактів. Це створює стимули для політичних діячів працювати в інтересах громадськості та відповідати на її потреби та очікування.

У сучасному політичному полі комунікаційні процеси також відіграють важливу роль у формуванні і управлінні політичними кампаніями, зокрема, виборчими. Ефективна комунікація стала ключовим фактором успіху для політичних кандидатів і партій, оскільки вона дозволяє отримати прихильність виборців, залучити їх увагу, отримати підтримку та вплинути на їх голосування (Makarenko, 2016, s. 345).

Одним з головних аспектів комунікаційних процесів за умов виборчих кампаній є вибір тем та повідомлень. Політичні кандидати та партії мають вміння визначити головні проблеми та потреби своєї аудиторії, а також висувати і пропонувати ефективні рішення. Наприклад, важливо звертати увагу на актуальні суспільні проблеми, такі як економічний розвиток, безпека, охорона довкілля, та інші, і надавати влучні аргументи та висвітлювати свою позицію з цих питань.

Способи спілкування з виборцями відіграють важливу роль у комунікаційних стратегіях. Залежно від цільової аудиторії та її медійних

звичок, політичні кандидати використовують різні медійні канали, такі як телебачення, радіо, преса, Інтернет та соціальні мережі (Zakirov, 2017, s. 632).

Медійні канали та інструменти відіграють ключову роль у поширенні політичної інформації та впливі на громадську думку. Різні медійні платформи, такі як телебачення, радіо, преса, Інтернет та соціальні мережі, мають свої особливості, але разом вони складають національне інформаційне поле і формують політичний дискурс.

Телебачення і радіо є традиційними медійними каналами, які до сьогодні мають значний вплив. Вони забезпечують масову аудиторію і можуть впливати на громадську думку через новинні програми, дискусійні шоу, політичні коментарі та інтерв'ю. Програми на телебаченні та радіо можуть визначати головні теми політичного обговорення і формувати уявлення громадськості про політичні події та лідерів.

Преса, як традиційне друковане видання, також має свій вплив у формуванні політичної думки. Газети та журнали публікують аналітичні статті, коментарі та інтерв'ю, що дозволяють глибше аналізувати політичні події та розбудовувати аргументовану думку. Крім того, преса займається розслідуваннями і розголошенням політичних скандалів, що може вплинути на довіру до політичних суб'єктів (Shevchuk, 2021, s. 83).

Нині Інтернет та соціальні мережі відіграють все більш важливу роль у політичних комунікаціях. Інтернет забезпечує швидкий доступ до різноманітної політичної інформації, включаючи новинні сайти, політичні блоги та офіційні сторінки політичних партій та урядових організацій.

Соціальні мережі, зокрема Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, TikTok та інші, стали популярними майданчиками для політичного обговорення. Вони дозволяють політикам безпосередньо спілкуватися зі своїми прихильниками, поширювати політичну інформацію, проводити політичні кампанії та отримувати зворотний зв'язок від аудиторії.

Важливо зрозуміти, що різні медійні канали та інструменти взаємодіють між собою, створюючи медійну екосистему, в якій політична

інформація розповсюджується та обговорюється. Наприклад, політичні новини, які спочатку з'являються на телебаченні чи у газетах, швидко поширюються в Інтернеті та соціальних мережах, де вони стають предметом обговорення, коментарів та впливу на громадську думку.

Також важливо зазначити, що медійні канали та інструменти можуть бути використані з різними цілями. Вони можуть служити для поширення об'єктивної інформації, сприяння демократичним процесам та громадській участі. Але вони також можуть бути використані для маніпуляції громадською думкою, поширення фейкових новин та дезінформації (Kuchuk, 2022, s. 4-5).

Одним з головних аспектів використання нових медійних платформ є залучення голосів. Соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter, Instagram та інші, надають політичним кандидатам можливість звернутися до широкої аудиторії швидко та ефективно. Вони можуть розміщувати свої повідомлення, рекламу та взаємодіяти з виборцями безпосередньо. Це дозволяє створювати близькість та взаємодію з виборцями, що може сприяти підвищенню зацікавленості та підтримки.

Крім залучення голосів, нові медійні платформи також мають вплив на формування громадської думки. Соціальні мережі стали важливими просторами для обговорення політичних питань та обміну думками. Вони створюють можливість для громадськості висловлювати свої погляди, ділитися інформацією та обговорювати політичні події. Це впливає на формування громадської думки, оскільки виборці мають доступ до різноманітної інформації та різних точок зору (Lukach, 2017, s. 16).

Однак, в контексті існування національного інформаційного поля також важливо забезпечити рівномірний доступ до політичної інформації для всіх громадян. Нерівномірний розподіл ресурсів та доступу до медіа може призвести до нерівності в можливостях політичного впливу та обмежити різноманітність політичних думок і поглядів.

За допомогою політичних комунікацій також можна зловживати або маніпулювати інформацією з метою досягнення своїх політичних цілей. Це може порушити довіру громадськості до політичних суб'єктів і призвести до спотворення демократичних процесів.

Наприклад, використання нових медійних платформ створює виклики та проблеми, з якими потрібно враховувати наступні моменти.

Поширення дезінформації. Непереверена інформація та фейкові новини можуть впливати на формування громадської думки та спотворювати політичний дискурс.

Фільтрування інформації. Медійні платформи можуть використовувати алгоритми фільтрації, які відображають вміст, що відповідає попередньо налаштованим налаштуванням користувача. Це може створювати ехо-камери та обмежувати доступ до різноманітних поглядів.

Використання медійних платформ може ставити під загрозу приватність та безпеку даних виборців. Рекламні кампанії та збір інформації про користувачів можуть порушувати приватність та використовуватися недобросовісно.

Нерівномірний доступ до технологій. Не всі громадяни мають рівний доступ до інтернету та соціальних мереж, що може обмежувати їх можливості отримувати політичну інформацію та взаємодіяти з політичними кандидатами.

Використання нових медійних платформ може створювати можливості для маніпуляції та впливу на громадську думку. Політичні кандидати та групи можуть використовувати психологічні методи, мікротаргетинг та інші стратегії для маніпулювання виборцями через медійні платформи (Pronoza, 2021, s. 78-79).

Технологічний прогрес і зростання впливу цифрових медіа перетворили засоби, якими політичні кампанії залучають і спілкуються з виборцями. Одним з інноваційних інструментів, що набувають популярності в політичних кампаніях, є геотаргетинг.

Геотаргетинг (географічний таргетинг) – це метод цифрової реклами, при якому рекламні повідомлення або пропозиції спрямовуються на аудиторію, що знаходиться в певному географічному регіоні або місці. Ідея полягає в тому, щоб доставляти контекстуально відповідну рекламу або пропозиції відповідно до місцезнаходження потенційних клієнтів. Геотаргетинг базується на використанні геолокаційної інформації, яку можна зібрати з різних джерел, таких як GPS-координати, Wi-Fi, мобільні джерела даних або IP-адреси. За допомогою цих даних рекламні платформи можуть визначити приблизне місцезнаходження користувачів і спрямовувати рекламу, що відповідає цьому регіону.

Саме ця технологія дозволяє політичним кандидатам та партіям забезпечити персоналізовану комунікацію з виборцями на основі їх географічного розташування (Arabadzhyiev та Serhiienko, 2020, s. 42).

Використання геотаргетингу в політичних кампаніях має численні переваги.

По-перше, геотаргетинг дозволяє кандидатам зосередити свої ресурси та повідомлення на конкретних місцевих виборчих округах або регіонах, де їх підтримка найбільш важлива. Це дозволяє ефективніше спрямовувати рекламу, повідомлення та інші комунікаційні зусилля на ті групи виборців, які мають найбільший потенціал для підтримки.

Другою перевагою геотаргетингу є здатність охоплювати виборців з використанням різноманітних медійних платформ. Політичні кампанії можуть використовувати цифрову рекламу, соціальні мережі, мобільні додатки та інші канали комунікації для залучення виборців у конкретних географічних областях. Це розширює можливості залучення аудиторії та створення персоналізованих повідомлень, що відповідають конкретним потребам та інтересам групи виборців (Kuchuk, 2022, s. 6).

Однак, при використанні геотаргетингу важливо враховувати етичні аспекти. Збір і використання географічних даних виборців може становити потенційну загрозу приватності та безпеці особистої інформації.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виходячи з результатів наявних публікацій з означеної проблематики, можна стверджувати наступне.

Політичні комунікації відіграють важливу роль у національному інформаційному полі. Вони впливають на формування громадської думки, створюють простір для демократичного діалогу та сприяють прозорості політичних процесів (зокрема, виборчих). Саме, за допомогою комунікаційних стратегій політики можуть передавати свої програми та ідеї громадськості, активувати виборців та отримувати підтримку для своїх політичних проєктів.

Однак, важливо враховувати негативні аспекти політичних комунікацій, зокрема маніпуляцію, дезінформацію та поширення фейкових новин. Ці явища можуть спотворити громадську думку та порушити довіру громадськості до політичних процесів. Тому важливо сприяти розвитку критичного мислення серед громадськості, ставити до відома щодо загроз дезінформації та навчати перевіряти достовірність інформації.

Прозорість та відкритість політичних комунікацій є ключовими елементами для забезпечення прозорості політичних процесів та підтримки демократичних цінностей. Громадськість повинна мати доступ до об'єктивної та достовірної інформації про політичні рішення та дії, щоб бути активними учасниками політичного життя і приймати свідомі рішення.

У цьому контексті, розробка ефективних механізмів контролю за політичними комунікаціями, включаючи етичні стандарти та норми, стає важливим завданням. Навчання громадян медійної грамотності, підвищення якості журналістської роботи та підтримка незалежних медіа стають ключовими факторами у боротьбі з маніпуляцією та дезінформацією.

Уряд, політичні партії, журналісти та громадськість несуть спільну відповідальність у забезпеченні прозорості, демократії та правдивої інформації в політичному контексті. Маніпуляція та дезінформація є складними проблемами, і їх вирішення вимагає спільних зусиль із боку усіх

зацікавлених сторін. Тільки шляхом підтримки прозорих, етичних та правдивих політичних комунікацій можна забезпечити довіру громадськості, зберегти демократичні цінності та підтримати розвиток суспільства.

За таких обставин існує безліч перспектив для подальших досліджень у сфері політичних комунікацій, особливо щодо маніпуляції, дезінформації та їх впливу на громадську думку та політичні процеси.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арабаджієв, Д.Ю. та Сергієнко, Т.І., 2020. Політична маніпуляція та інформаційно-психологічна безпека в політичних відносинах. *Політикус: науковий журнал*, 2, с. 36-44.
2. Закіров, М.Б., 2017. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*, 48, с. 630-644.
3. Кадлубович, Т., 2008. Основні канали впливу політичної комунікації на демократизацію владних відносин. *Наукові записки. ПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*, 40, с. 205-216.
4. Кучик, Г.Б., 2022. Інформаційні маніпуляції в медіапросторі як елемент політичної комунікації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Філологія*, 15, с. 3-6.
5. Лукач, К.В., 2017. Технології політичної комунікації як засіб підвищення ефективності державного управління. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика*, 2 (23), с. 13-17.
6. Макаренко, Л.П., 2016. Теоретичні засади аналізу ролі політичної комунікації в сучасній політичній системі. *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»*, 110, с. 343-348.
7. Морарь, М.В., 2014. Політична комунікація в іміджмейкерстві партійного лідера. *Гілея: науковий вісник*, 81, с. 329-333.
8. Остапенко, М., 2012. Політична комунікація: теоретичні аспекти

REFERENCES

1. Arabadzhiev, D.Iu. ta Serhiienko, T.I., 2020. Politychna manipuliatsiia ta informatsiino-psykholohichna bezpeka v politychnykh vidnosynakh. *Politykus: naukovyi zhurnal*, 2, s. 36-44.
2. Zakirov, M.B., 2017. Mif yak zasib informatsiinoho vplyvu ta instrument politychnoi komunikatsii. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 48, s. 630-644.
3. Kadlubovych, T., 2008. Osnovni kanaly vplyvu politychnoi komunikatsii na demokratyzatsiiu vladnykh vidnosyn. *Naukovi zapysky. PiEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy*, 40, s. 205-216.
4. Kuchyk, H.B., 2022. Informatsiini manipuliatsii v mediaprostori yak element politychnoi komunikatsii. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. *Filolohiia*, 15, s. 3-6.
5. Lukach, K.V., 2017. Tekhnolohii politychnoi komunikatsii yak zasib pidvyshchennia efektyvnosti derzhavnoho upravlinnia. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Zhurnalistyka*, 2 (23), s. 13-17.
6. Makarenko, L.P., 2016. Teoretychni zasady analizu roli politychnoi komunikatsii v suchasni politychnii systemi. *Zbirnyk naukovykh prats «Hileia: naukovyi visnyk»*, 110, s. 343-348.
7. Morar, M.V., 2014. Politychna komunikatsiia v imidzhmeikerstvi partiinoho lidera. *Hileia: naukovyi visnyk*, 81, s. 329-333.
8. Ostapenko, M., 2012. Politychna komunikatsiia: teoretychni aspekty doslidzhennia. *Politychnyi menedzhment*,

- дослідження. *Політичний менеджмент*, 3, с. 135-144.
9. Проноза, І.І., 2021. Роль політичних комунікацій у сучасному інформаційному просторі. *Політикус: науковий журнал*, 3, с. 75-81.
10. Шевчук, О.В., 2021. Політична маніпуляція: поняття, концепції, механізми реалізації. *Актуальні проблеми політики*, 68, с. 83.
- 3, s. 135-144.
9. Pronoza, I.I., 2021. Rol politychnykh komunikatsii u suchasnomu informatsiinomu prostori. *Politykus: naukovyi zhurnal*, 3, s. 75-81.
10. Shevchuk, O.V., 2021. Politychna manipuliatsiia: poniattia, kontseptsii, mekhanizmy realizatsii. *Aktualni problemy polityky*, 68, s. 83.

Інформація про автора

Рай Катерина Юріївна – магістр психології, старший інспектор відділу аспірантури і докторантури Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди; e-mail: ekaterinaray3@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4813-9349>.

Стаття надійшла до редакції: 03.05.2022 р. Прийнята до друку: 27.05.2022 р.